EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 16.6.2025
COM(2025) 290 final

ANNEX 23

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele

Digikümnendi olukorda käsitlev 2025. aasta aruanne: jätkuv töö, et suurendada ELi suveräänsust ja kujundada ELi digitulevikku

{SWD(2025) 290 final} - {SWD(2025) 291 final} - {SWD(2025) 292 final} - {SWD(2025) 293 final} - {SWD(2025) 294 final} - {SWD(2025) 295 final}

European Commission

RIIGIPÕHISED LÜHIARUANDED 2025

Portugal

Kokkuvõte

Portugalis on digitaalsete avalike teenuste hulk stabiilselt kasvanud ja eriti hea on seal juurdepääs elektroonilistele terviselugudele. Riigis on probleeme tehisintellekti (TI) kasutuselevõtuga ettevõtetes ja ettevõtete innovatsioonisuutlikkusega, samuti elementaarsete digioskustega, kuid seal saab tugineda tugevatele ühendusvõrkudele.

Portugali ambitsioonid digikümnendisse panustada on suured, ta on seadnud 12 riiklikku eesmärki, millest 92 % on kooskõlas ELi 2030. aasta eesmärkidega. Riik järgib seatud trajektoore väga hästi ja kõigiga neist püsitakse graafikus (võttes arvesse 2024. aasta trajektoore, mis on kindlaks määratud seitsme põhilise tulemusnäitaja puhul kaheksast analüüsitud tulemusnäitajast). Portugal täitis 77 % komisjoni 2024. aastal esitatud 13 soovitusest, tehes uute meetmetega mõningaid muudatusi.

2024. aastal tegi Portugal enda sõnul edusamme kõigi mõõdetud näitajate puhul ja tema digivõrgud katavad peaaegu kogu riigi territooriumi. 2024. aasta detsembris vastu võetud riiklikus digistrateegias kuulutati välja ambitsioonikad kavad tehisintellekti, andmete jagamise, suveräänse pilvandmetöötluse ja digivahendite abil toimuva lihtsustamise kohta. Kuigi VKEde vähemalt algtasemel digimahukus on veidi üle ELi keskmise, on tehisintellekti kasutuselevõtt ettevõtetes endiselt kehv ja idufirmade kasvu toetamine on piiratud. Teisalt loovad kodanikele ja ettevõtetele osutatavate digitaalsete avalike teenuste üha parem kättesaadavus ja suurenev kasutamine ning elektroonilistele terviselugudele juurdepääsu märkimisväärne paranemine aluse, millele tugineda. Kuigi elementaarsete digioskuste tase on ühiskonnas endiselt ebaühtlane, omandas suurem hulk inimesi kõrgtasemel digioskused, sealhulgas sellistes valdkondades nagu küberturvalisus. Portugal osaleb ka kogu ELi hõlmavas pooljuhtide ja kvanttehnoloogia alases koostöös.

Digikümnendi põhiline tulemusnäitaja[1]	Portugal				EL		Digikümnendi eesmärk 2030. aastaks	
	DESI 2024 (2023. a)	DESI 2025 (2024. a)	Aastane kasvumäär	Riiklik trajektoor 2024[3]	DESI 2025	Aastane kasvumäär	Portugal	EL
Väga suure läbilaskevõimega püsivõrgu katvus	94,2 %	94,6 %	0,4 %	94,2 %	82,5 %	4,9 %	100,0 %	100 %
Valduseni ulatuva valguskaabelühenduse (FTTP) kättesaadavus	92,3 %	93,2 %	0,9 %	92,3 %	69,2 %	8,4 %	100,0 %	–
Üldine 5G katvus	98,1 %	98,7 %	0,6 %	98,1 %	94,3 %	5,9 %	100,0 %	100 %
Servasõlmed (hinnanguline)	14	27	92,9 %	–	2 257	90,5 %	–	10 000
VKEd, kellel on vähemalt algtasemel digimahukus[2]	–	74,3 %	2,7 %	–	72,9 %	2,8 %	90,0 %	90 %
Pilvandmetöötlus	32,3 %	–	–	–	–	–	75,0 %	75 %
Tehisintellekt	7,9 %	8,6 %	9,8 %	–	13,5 %	67,2 %	75,0 %	75 %
Andmeanalüüs	38,6 %	–	–	–	–	–	–	75 %
Tehisintellekt või pilvandmetöötlus või andmeanalüüs	54,4 %	–	–	–	–	–	–	75 %
Ükssarvikud	1	1	0,0 %	–	286	4,4 %	2	500
Vähemalt elementaarsed digioskused	56,0 %	–	–	–	–	–	80,0 %	80 %
IKT-spetsialistid	4,6 %	5,2 %	13,0 %	4,5 %	5,0 %	4,2 %	7,0 %	~10 %
eID süsteemist teavitamine		Jah						
Digitaalsed avalikud teenused kodanikele	81,5	84,5	3,6 %	81,5	82,3	3,6 %	100,0	100
Digitaalsed avalikud teenused ettevõtetele	81,9	84,3	2,9 %	81,9	86,2	0,9 %	100,0	100

Juurdepääs elektroonilistele terviselugudele	86,0	88,1	2,4 %	86,0	82,7	4,5 %	100,0	100

1 Näitajate ja muude parameetrite kirjeldus on esitatud metoodikadokumendis.
2 DESI 2025 sisaldab digimahukuse indeksi 4. versiooni, mis on võrreldav aastase kasvumäära arvutamisel kasutatava DESI 2023 (2022. aasta kohta) digimahukuse indeksi väärtusega. See ei ole võrreldav indeksi 3. versioonil põhineva riikliku trajektooriga.
3 Riikliku trajektoori väärtus, kui see on riiklikus tegevuskavas olemas ja kui näitajat DESI 2025 arvutamisel (2024. aasta kohta) mõõdeti.

Vastavalt Eurobaromeetri 2025. aasta eriuuringule digikümnendi kohta on 71 % Portugali kodanikest arvamusel, et avaliku ja erasektori igapäevateenuste digitaliseerimine muudab nende elu lihtsamaks. Mis puudutab avaliku sektori asutuste tegevust, siis 89 % vastanutest peab oluliseks võidelda internetis levivate valeuudiste ja desinformatsiooni probleemi vastu ja seda leevendada, ning seoses konkurentsivõimega peab 89 % vastanutest oluliseks tagada, et Euroopa ettevõtted saaksid kasvada ja kujuneda ülemaailmselt konkurentsivõimelisteks Euroopa tegijateks.

ELi konkurentsivõime, suveräänsuse ja vastupanuvõime suurendamine tehnoloogilise juhtpositsiooni abil

Portugalis on tugev ühendustaristu, ta on teinud kõigi näitajate puhul stabiilseid edusamme ja on saavutanud peaaegu täieliku 5G katvuse. Lairibaühenduse ja mobiilside kasutuselevõtu näitajad jäävad siiski enamasti alla ELi keskmise ning sama kehtib 5G teedrajavate sagedusalade eraldamise kohta. Selleks et Euroopa kiibialgatuses aktiivsemalt osaleda, on Portugal loonud riikliku kiipide pädevuskeskuse. Riik annab mõningase panuse Euroopa kvanttehnoloogiaalgatustesse. VKEde vähemalt algtasemel digimahukus on veidi üle ELi keskmise, kuid tehisintellekti kasutuselevõtt ettevõtetes on endiselt tagasihoidlik. Ambitsioonikaid kavasid, mis käsitlevad suveräänseid digilahendusi, nagu tehisintellekti arendamine ja pilvandmetöötlus, ning innovatsiooni ökosüsteemi edendamist, toetatakse osaliselt taaste- ja vastupidavuskava alusel saadaolevate rahaliste vahenditega. Riik kavatseb suurendada idufirmade arvu 2024. aasta veidi rohkem kui 4 700-lt 2030. aastaks 6 000-le ja see avaldab omakorda eeldatavasti mõju ükssarvikute arvule, sest Portugalis on praegu ainult üks selline ettevõtja. Portugali idufirmade jaoks on juurdepääs rahastamisele edasistes kasvuetappides endiselt probleem. Inimeste ja ettevõtjate teadlikkus küberturvalisusest suureneb, osaliselt tänu ametiasutuste suurtele jõupingutustele ja koostöövaimule. Küberturvalisuse 2. direktiivi ei ole aga ikka veel riigisisesesse õigusesse üle võetud ega riigis rakendatud.

ELi inimeste ja ühiskonna kaitsmine ja võimestamine

Elementaarsed digioskused on ikka ELi keskmisel tasemel, kusjuures madalama haridustasemega inimeste ja eakate seas esineb märkimisväärseid vajakajäämisi. Portugali sõnul oli 2024. aastal siiski märgata IKT-spetsialistide, sealhulgas naissoost IKT-spetsialistide osakaalu paljulubavat suurenemist. Mõne programmiga on hakatud edendama soolist võrdsust selles valdkonnas, kuid kõrgtasemel digioskused ei ole Portugali tegevuskavas tähtsal kohal. Tugevaid digioskusi edendatakse siiski avalikus halduses, eelkõige tänu Portugali taaste- ja vastupidavuskava alusel tehtavatele investeeringutele. Riik on teinud suuri edusamme digivalitsuse valdkonnas ning selliseid lahendusi kasutab märgatavalt rohkem inimesi ja kodanikele osutatavad digitaalsed avalikud teenused on endiselt kõrgel tasemel. Ühtse Gov.pt rakenduse abil võib digiidentiteet hoogu juurde saada. Lisaks on viimastel aastatel kiiresti edenenud juurdepääs elektroonilistele terviselugudele, tehes Portugalist ühe teerajaja. See võib olla seotud ka taaste- ja vastupidavusrahastu investeeringutega tervishoiu digipöördesse. Mõned probleemid siiski püsivad, sest ettevõtetele osutatavate digiteenuste näitajad on alla ELi keskmise, eelkõige piiriüleses kontekstis. Üha enam pööratakse tähelepanu meediapädevusele ja lastekaitsele.

Digipöörde potentsiaali kasutamine aruka keskkonnahoidlikkuse tagamiseks

Rohe- ja digiprioriteedid pälvivad aegamisi üha enam tähelepanu. Portugal rakendab taaste- ja vastupidavusrahastu toel digitaalse ja aruka riigi tegevuskava, millega on ette nähtud linnahaldusplatvormide ja digiteisikute loomine. Nendega kasutatakse ära ulatuslikke andmeid territooriumide kohta ja ühenduslahendusi, et reageerida territoriaalsetele probleemidele, sealhulgas keskkonna- ja kliimaprobleemidele.

Riiklik digikümnendi strateegiline tegevuskava

Portugal esitas 2024. aasta detsembris täielikult läbivaadatud riikliku digikümnendi tegevuskava (koos sihipäraste kohandustega kuni 2025. aasta märtsini), mis sisaldab rohkem kui 150 meedet, sealhulgas palju uusi meetmeid, läbivaadatud eesmärke ja esimest korda üle poole nõutavatest trajektooridest. See põhineb suures osas riiklikul digistrateegial ja selle tegevuskaval, mille üle konsulteeriti sidusrühmadega. Muudatused on kooskõlas komisjoni uue koosseisu prioriteetidega tehisintellekti, suveräänsuse ja digioskuste valdkonnas. Muudetud tegevuskava sisaldab ülevaadet sidusrühmadega konsulteerimisest ja selles on käsitletud suurt hulka 2024. aastal tegevuskava kohta esitatud soovitusi. Enamik eesmärke vastavad ELi tasandi 2030. aasta eesmärkidele, välja arvatud IKT-spetsialistidega seotud 7 % eesmärk (10 % asemel) 2030. aastaks. Muudetud tegevuskava prioriteedid on endiselt digioskused, digitaalne avalik haldus ja ettevõtete digipööre. See sisaldab 157 meedet kogueelarvega 2,15 miljardit eurot, mis vastab 0,75 %-le SKPst. Tegevuskava teenib enamikku eesmärkidest, nagu inimkeskne digipööre, lihtsustamine, suveräänsus ja vastupanuvõime. Sellistele valdkondadele nagu kestlikkus ja kaasamine ei pöörata siiski piisavalt tähelepanu ning ka konkurentsivõimet ei ole põhjalikult käsitletud.

Digivaldkonna rahastamine ja projektid

Portugali taaste- ja vastupidavuskava alusel on digivaldkonnale eraldatud 4,5 miljardit eurot (21 % kogueelarvest)[1]. Ühtekuuluvuspoliitika alusel on Portugali digipöörde edendamiseks ette nähtud veel 2,4 miljardit eurot (11 % riigi kogurahastusest ühtekuuluvuspoliitika alusel)[2]. Portugal on Euroopa digitaristu konsortsiumi CitiVERSE ja EUROPEUM-EDICi liige. Portugali üksused on kaudsed ja/või assotsieerunud partnerid mikroelektroonika ja kommunikatsioonitehnoloogia üleeuroopalist huvi pakkuvas tähtsas projektis. Portugal on ka Euroopa kõrgjõudlusega andmetöötluse ühisettevõtte ja kiipide ühisettevõtte osalisriik.

Portugal on andnud oma panuse parimate tavade kiirendisse,[3] jagades ühte parimat tava keskkonnahoidliku IT-klastri (riikliku arukate territooriumide strateegia) raames.

[1] Digieesmärkide saavutamiseks ette nähtud rahaliste eraldiste osakaal on arvutatud taaste- ja vastupidavusrahastu määruse VII lisa alusel. Andmeid on viimati ajakohastatud 16. mail 2025.

[2] See summa hõlmab kõiki investeeringuid, mis on konkreetselt ette nähtud digipöörde toetamiseks ühtekuuluvuspoliitika programmitöö perioodil 2021–2027 või millega panustatakse sellesse märkimisväärselt. Rahalised vahendid pärinevad Euroopa Regionaalarengu Fondist, Ühtekuuluvusfondist, Euroopa Sotsiaalfond+-ist ja Õiglase Ülemineku Fondist.

[3] Parimate tavade kiirendi (Best Practice Accelerator, BPA) on platvorm, mis võimaldab liikmesriikidel jagada digikümnendi sihtide ja eesmärkide saavutamiseks tehtud jõupingutuste käigus edukaks osutunud meetmeid ja kogetud probleeme. Parimad tavad tehakse liikmesriikidele kättesaadavaks parimate tavade kiirendi varamu kaudu ja neid tutvustatakse korrapärastes õpikodades, mis keskenduvad praegu kolmele teemavaldkonnale: digioskused, keskkonnahoidlik infotehnoloogia ja digitehnoloogia kasutuselevõtt.

Portugal

Digiõigused ja -põhimõtted

Tugiuuringu kohaselt on Portugal olnud üks **digiõigusi ja -põhimõtteid käsitlevat Euroopa deklaratsiooni** kõige aktiivsemalt rakendav liikmesriik, käivitades kokku üle 100 algatuse ja 2024. aastal 14 uut algatust. Portugal on kõige aktiivsem deklaratsiooni digihariduse, -koolituse ja -oskuste valdkonnas. Vähem tegevust on täheldatud eraelu puutumatuse ja andmete üle individuaalse kontrolli tagamise vallas. Praktikas näib olevat kõige suurem mõju valikuvabaduse valdkonna meetmetel, erinevalt meetmetest, mis on suunatud osalemisele digitaalses avalikus ruumis.

Soovitused

- **Tehisintellekt.** Toetada tehisintellekti kasutuselevõttu ja seeläbi võimaldada ettevõtetes innovatsiooni, sealhulgas praeguste ja kavandatud meetmete õigeaegse rakendamise kaudu.
- **Elementaarsed digioskused**. Hinnata praeguste meetmete kasutuselevõttu ja teha kindlaks, kuidas rahuldada veel rahuldamata vajadused, eelkõige vähendada ühiskonnas esinevat digilõhet.
- **VKEde algtasemel digimahukus ja tipptehnoloogia.** Toetada tipptasemel digitehnoloogia kasutuselevõttu ettevõtetes, edendades avaliku ja erasektori ning akadeemiliste ringkondade vahelist tihedat koostööd ning määrates kindlaks keskpika perioodi toetusmeetmed.
- **Pilvandmetöötlus.** Julgustada pilvandmetöötluse kasutuselevõttu, eelkõige rakendada suveräänse pilvetaristu kavasid.
- **IKT-spetsialistid.** Teha kindlaks, kuidas meelitada ligi IKT-spetsialiste, edendada IKT-uuringuid, digioskustealase täiendus- ja ümberõppe võimalusi ning jätkata soolise tasakaalu edendamist selles valdkonnas.
- **Keskkonnahoidlikkus.** Kaaluda digi- ja rohepöörde ühitamist käsitleva sidusa lähenemisviisi kasutuselevõtmist.
- **Kasvufirmad ja ükssarvikud.** Parandada veelgi ettevõtluskeskkonda ja digivaldkonna idufirmade juurdepääsu rahastamisele, et neist saaksid kasvufirmad, sealhulgas suunates avaliku sektori toetust ettevõtete teadus- ja arendustegevusse.
- **Pooljuhid.** Jätkata jõupingutusi pooljuhtide valdkonnas ja püüelda juhtpositsiooni saavutamise poole ELi tasandil.
- **5G.** Kaaluda ülejäänud 5G teedrajavate sagedusalade eraldamist ja 5G kasutuselevõtu edendamist.